

УДК 37.011.33

INNOVATIVE PEDAGOGICAL ACTIVITY OF FUTURE HIGHER EDUCATION TEACHERS

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Zviekova V.K. / Звєкова В.К.

ORCID: 0000-0002-6044-8814

Izmail State University of Humanities,

12 Ripina St., Izmail, Odesa region, 68600, Ukraine,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет,

вул. Ріпина 12, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68600, Україна

Kachurovska O.B. / Качуровська О.Б.

ORCID: 0000-0002-1658-0578

Izmail State University of Humanities,

12 Ripina St., Izmail, Odesa region, 68600, Ukraine,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет,

вул. Ріпина 12, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68600, Україна

Анотація. У статті розглядається актуальна проблема формування інноваційної педагогічної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти в умовах сучасних трансформацій освітньої системи. Проаналізовано сутність інноваційної діяльності як ключового компоненту професійної компетентності викладача. Визначено основні освітні технології, що сприяють розвитку інноваційної готовності, а також педагогічні умови її ефективного формування. Наведено результати дослідження, які підтверджують значущість інтеграції сучасних технологій у підготовку майбутніх педагогів. Стаття робить внесок у теоретичне осмислення інноваційної педагогіки та практичні рекомендації щодо підвищення якості підготовки викладачів у вищій школі.

Ключові слова: інновації, педагогічна діяльність, викладач ЗВО, професійна підготовка, інноваційна компетентність, освітні технології.

Вступ.

Сучасні трансформації у сфері вищої освіти зумовлюють необхідність переходу від традиційних моделей викладання до інноваційних педагогічних практик. Роль викладача закладу вищої освіти стрімко змінюється, вимагаючи не лише глибоких фахових знань та професійних навичок, а й здатності впроваджувати інноваційні стратегії, адаптуватися до технологічних змін, формувати у студентів критичне й творче мислення. У цьому контексті інноваційна педагогічна діяльність майбутніх викладачів вищої освіти набуває особливої значущості як ключовий компонент їх професійного становлення. Вона передбачає здатність проектувати, впроваджувати та оцінювати нові

освітні технології, методи і підходи, спрямовані на підвищення якості й ефективності навчального процесу. Підготовка майбутніх педагогів до такої діяльності вимагає інтеграції інноваційно орієнтованого змісту в освітні програми, розвитку відповідних компетентностей і створення сприятливого педагогічного середовища. Актуальність цієї проблеми зумовлена динамікою вимог ринку праці та триваючою цифровою трансформацією освітньої галузі.

Метою цієї статті є визначення поняття інноваційної педагогічної діяльності, аналіз її сутнісних характеристик, а також окреслення педагогічних умов ефективної підготовки майбутніх викладачів до інноваційної діяльності в умовах сучасної вищої освіти.

Основна проблема дослідження. Попри зростаючу увагу до інновацій у вищій освіті, одним із ключових викликів залишається недостатній рівень сформованості інноваційної компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Багато студентів-педагогів не мають достатніх знань, навичок та мотивації для ефективного застосування сучасних освітніх технологій, а також не завжди готові до активного впровадження інновацій у власну педагогічну практику.

Системний характер цієї проблеми полягає у невідповідності між динамічними вимогами освітнього середовища XXI століття та традиційними моделями підготовки викладачів, що часто залишаються орієнтованими на репродуктивні методи навчання. Відсутність цілісного підходу до формування інноваційної діяльності у майбутніх педагогів призводить до низької адаптивності викладачів до змін, обмежує їхню здатність до творчого пошуку й оновлення професійної діяльності. Таким чином, основна проблема полягає в розробці та впровадженні ефективних педагогічних умов і технологій, які б забезпечили системне формування інноваційної компетентності у майбутніх викладачів вищої школи.

Сучасні умови розвитку вищої освіти вимагають підготовки конкурентоспроможного, інноваційно орієнтованого викладача, здатного до постійного професійного вдосконалення та впровадження новітніх педагогічних

практик. Інноваційна педагогічна діяльність стає не лише вимогою часу, а й важливою умовою якості освітнього процесу в ЗВО. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема формування інноваційної готовності майбутніх викладачів.

Основний текст.

Реформування вищої освіти в Україні та глобальні трансформації у сфері навчання зумовлюють потребу у підготовці фахівців нової генерації - здатних не лише відтворювати знання, а й генерувати нові підходи, моделі й інноваційні практики. У цьому контексті інноваційна педагогічна діяльність виступає ключовою складовою професійної компетентності майбутнього викладача. У сучасних умовах трансформації вищої освіти виникає потреба у переосмисленні ролі викладача, який має бути не лише носієм знань, а й ініціатором інноваційних змін у педагогічному процесі. Інноваційна педагогічна діяльність розглядається як цілеспрямована активність викладача, спрямована на пошук, створення та впровадження нових освітніх технологій, методів і форм взаємодії зі здобувачами освіти.

Згідно з дослідженнями Ващук Ф.Г., Савченко О.Я., Шевченко С.В., інноваційна діяльність у педагогіці включає такі компоненти:

- **когнітивний** (розуміння сутності інновацій),
- **мотиваційний** (усвідомлення потреби в нововведеннях),
- **технологічний** (володіння методами реалізації інновацій),
- **рефлексивний** (аналіз результатів діяльності та готовність до самозмін).

Особливу роль відіграє готовність майбутнього викладача до інноваційної діяльності, яка формується у процесі професійної підготовки.

Логіка нашого дослідження полягає в аналізі інноваційної діяльності як ключового компоненту професійної компетентності викладача. Інноваційна педагогічна діяльність розглядається як процес впровадження нових методів, технологій, підходів і моделей у навчальний процес з метою підвищення його якості та ефективності. У контексті вищої освіти інновації спрямовані на розвиток творчих, комунікативних, інформаційно-технологічних

компетентностей майбутніх викладачів. Згідно з науковими дослідженнями [1, 2], інноваційність у педагогіці включає системний підхід до оновлення змісту, форм і методів навчання, а також активне використання ІКТ.

Підготовка майбутніх викладачів має забезпечувати формування не лише знань, а й інноваційної готовності, що включає мотивацію до творчої діяльності, здатність до саморефлексії та професійного розвитку.

Виділимо сучасні освітні технології що застосовуються у вищій педагогічній освіті у підготовці майбутніх викладачів:

- технології змішаного та дистанційного навчання;
- проєктне навчання;
- інтерактивні методи (тренінги, ділові ігри, кейс-методи);
- STEM/STEAM-підходи у професійній підготовці;
- платформи цифрової педагогіки (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams тощо).

Варто підкреслити що інтеграція таких технологій у навчальний процес сприяє розвитку самостійності, креативності, інформаційно-комунікаційної компетентності студентів.

Ми маємо глибоке переконання що такі якості формуються у процесі практичної підготовки, науково-дослідницької роботи, участі у стартапах, конкурсах педагогічної майстерності.

Отже, інноваційна компетентність майбутнього викладача включає:

- ✓ здатність до пошуку та впровадження нових педагогічних ідей;
- ✓ готовність до експериментування;
- ✓ уміння прогнозувати та моделювати результати педагогічної взаємодії;
- ✓ володіння сучасними інформаційними технологіями;
- ✓ навички самоосвіти та рефлексії.

Для успішного формування інноваційної педагогічної діяльності важливо створити низку педагогічних умов, що підтримують розвиток відповідних компетентностей і мотивації:

➤ Інтеграція інноваційного змісту в освітні програми, що включає вивчення сучасних теорій і методів навчання, цифрових технологій та їх практичного застосування.

➤ Залучення студентів до проєктної, дослідницької та експериментальної діяльності, що сприяє формуванню вмінь вирішувати складні професійні завдання.

➤ Проведення тренінгів, майстер-класів, воркшопів, які розвивають практичні навички роботи з новими технологіями та методами.

➤ Створення підтримуючого педагогічного середовища, де помилки сприймаються як частина навчального процесу, а творчий пошук заохочується і стимулюється.

➤ Система менторства і наставництва, що забезпечує супровід студентів досвідченими викладачами під час опанування інноваційних форм роботи.

Забезпечення таких умов сприяє формуванню у студентів впевненості у власних силах, рефлексії щодо педагогічної діяльності і готовності до змін.

Формування інноваційної готовності майбутніх викладачів вимагає створення спеціально організованих педагогічних умов, які сприятимуть розвитку їхньої здатності до впровадження нових підходів, технологій і форм навчання. Ці умови мають бути спрямовані на інтеграцію теорії та практики, розвиток креативності, критичного мислення та здатності до самостійної професійної діяльності в динамічному освітньому середовищі.

Однією з базових умов є організація простору, який стимулює активність, ініціативність та експериментування: використання інтерактивних технологій навчання; наявність цифрових ресурсів, освітніх платформ, онлайн-лабораторій; підтримка освітніх стартапів, хакатонів, майстерень педагогічних ідей; практичне залучення до інноваційних проєктів на базі закладу.

Для того, щоб інноваційна діяльність не була лише декларативною, важливо переглянути зміст підготовки майбутніх викладачів, зокрема:

➤ введення дисциплін з педагогічної інноватики;

➤ вивчення сучасних методів і технологій навчання (STEM, CLIL, перевернутий клас тощо);

➤ аналіз кейсів успішної інноваційної практики; вивчення цифрової педагогіки.

Результатом є формування в студентів глибокого розуміння сучасних викликів в освіті та засобів їх подолання. Ефективне впровадження інноваційної діяльності можливе лише за умови: розвитку самостереження; вміння оцінювати власну педагогічну діяльність; готовності до змін, самоаналізу, прийняття критики; використання методів педагогічного портфоліо, рефлексивних щоденників, самооцінювання.

Висновки.

Інноваційна педагогічна діяльність майбутніх викладачів закладів вищої освіти є фундаментальним складником їх професійної підготовки, що забезпечує адаптацію освітнього процесу до викликів сучасності. Результати дослідження підтверджують, що формування інноваційної компетентності у майбутніх педагогів потребує цілеспрямованого використання сучасних освітніх технологій, інтеграції інноваційного змісту у навчальні програми, а також створення сприятливих педагогічних умов, які стимулюють творчий пошук і професійне самовдосконалення. Застосування таких технологій, як змішане навчання, проєктна діяльність, кейс-метод, цифрові платформи, а також STEM/STEAM-підходи, сприяє розвитку критичного мислення, інформаційно-комунікаційної компетентності та мотивації до постійного оновлення педагогічної практики. Це, у свою чергу, підвищує готовність майбутніх викладачів до ефективної інноваційної діяльності в умовах динамічних змін вищої освіти.

Таким чином, системне впровадження інноваційних педагогічних технологій та створення відповідного навчального середовища є необхідною умовою підвищення якості підготовки майбутніх викладачів. Це дозволяє не лише формувати їхню професійну компетентність, а й забезпечувати стійкість і конкурентоспроможність вищої школи у глобальному освітньому просторі. На

сучасному етапі дослідження доведена ефективна інноваційна підготовка майбутніх викладачів ЗВО яка можлива лише за умов комплексного впливу педагогічного середовища, змісту навчання, методів і форм організації освітнього процесу. Визначені педагогічні умови сприяють не лише формуванню інноваційної компетентності, а й формуванню сучасного типу фахівця – творчого, відкритого до змін і здатного до самостійного оновлення своєї діяльності.

Література:

1. Андрущенко В. Європейський педагогічний досвід та національний досвід: гармонізація пріоритетів. Вища освіта України. 2014. № 3. С. 5–11.
2. Банашко Л. В., Севастьянова О. М., Кришук Б. С., Тафінцева С. І. Концепція педагогічної компетентності. URL : <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>.
3. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи : монографія. Ужгород : ЗакДУ, 2011. С. 290–305.
4. Демчук О. О. Аналіз основних наукових підходів до феномена життєвої компетентності як складової життєтворчості особистості. Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. 2013. Т. 18, Вип. 22(1). С. 216–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_pppi_2013_18_22%281%29__32.
5. Сергієнко Н. Ф. Професійна компетентність сучасного вчителя. URL http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/24.pdf
6. Савченко О. Я. Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності. Київ: Педагогічна думка, 2020. С.116-127
7. Литвинова С. Г. Цифрові технології в освіті: виклики та перспективи. // Комп'ютер у школі та сім'ї. 2019. №5. С. 3–9.

References

1. Andrushchenko, V. (2014) European Pedagogical Experience and National Experience: Harmonization of Priorities. Higher Education of Ukraine. No. 3, pp. 5–11.

2. Banashko, L. V., Sevastyanova, O. M., Kryshchuk, B. S., Tabin'tseva, S. I. The Concept of Pedagogical Competence. URL: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>
3. Vashchuk, F. H. (2011) The Transition to Innovative Technologies in Higher Education – A Requirement of the Times. In: Integration into the European Educational Space: Achievements, Problems, Perspectives: Monograph. Uzhhorod: ZakDU, pp. 290–305.
4. Demchuk, O. O. (2013) Analysis of Basic Scientific Approaches to the Phenomenon of Life Competence as a Component of Personal Life-Creation. Bulletin of Odesa National University. Series: Psychology. Vol. 18, Issue 22(1), 216–221. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_pppi_2013_18_22\(1\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_pppi_2013_18_22(1)_32)
5. Serhiyenko, N. F. Professional Competence of a Modern Teacher. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/24.pdf
6. Savchenko, O. Ya. (2020) Preparing Future Teachers for Innovative Pedagogical Activity. Kyiv: Pedagogichna Dumka, pp. 116–127.
7. Lytvynova, S. H. (2019) Digital Technologies in Education: Challenges and Prospects. Computer at School and Family. No. 5, pp. 3–9.

Abstract. *The article addresses the pressing issue of forming innovative pedagogical activity among future higher education teachers amid contemporary transformations in the educational system. It analyzes the essence of innovative activity as a key component of professional competence. The study identifies major educational technologies that foster readiness for innovation and outlines pedagogical conditions for its effective development. Research findings confirm the importance of integrating modern technologies into teacher training. The article contributes both to theoretical understanding and practical recommendations for enhancing the quality of higher education teacher preparation.*

Key words: *innovation, pedagogical activity, future teacher, higher education, professional training, educational technologies, innovative competence.*